

Sygn. akt *III C 96/15*

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, III Wydział Cywilnyw składzie:

**Przewodniczący: SSR Dominika Wilijewicz**

Protokolant: sekr. sąd. Michał Zimnowodzki

po rozpoznaniu w dniu 05 kwietnia 2016 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **L. C.**

przeciwko **N. N. (...) Spółce Akcyjnej w W.**

o zapłatę 15.000 złotych

- 1) oddała powództwo;
- 2) nie obciąża powódki L. C. kosztami postępowania.

## UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 stycznia 2014 roku L. C. wystąpiła przeciwko N. N. Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę 15.000 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od 16 maja 2013 roku do dnia zapłaty i zasądzenie od pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

(pozew - k. 2-7)

W odpowiedzi na pozew N. N. Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

(odpowiedź na pozew – k. 60-73)

Zarówno na rozprawie w dniu 30 lipca 2015 roku jak i w dniu 05 kwietnia 2016 roku powódka podtrzymała powództwo, strona pozwana wniosła o jego oddalenie.

(protokół rozprawy – k. 124-125, 216-217)

**Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:**

W dniu 21 lutego 2008 r. M. G. (1) podpisał umowę o współpracy z (...) S.A. w W., zgodnie z którą miał on wykonywać w imieniu Spółki i na jej rzecz czynności pośrednictwa finansowego polegającego na oferowaniu produktów ubezpieczeniowych Towarzystwa, przeprowadzania rozmów handlowych z potencjalnymi klientami zainteresowanymi ofertę Towarzystwa, obsługi zawartych umów ubezpieczenia zgodnie z procedurami, dokonywania wszelkich czynności niezbędnych do wypłaty świadczeń ubezpieczeniowych w szczególności udzielaniu pomocy przy wypełnianiu i gromadzeniu dokumentów, wykonywaniu innych czynności związanych z działalnością Spółki.

Usługi (...) S.A. Sama spółka nie oferowała żadnych produktów finansowych i ubezpieczeniowych, a jedynie pośredniczyła w sprzedaży produktów (...) Towarzystwa (...), (...) Banku (...) Funduszy Inwestycyjnych. Na tej podstawie te same umowy miał on przedstawiać produkty ubezpieczeniowe będące w ofercie, przyjmować wnioski o ubezpieczenie. Do końca (...), mógł przyjmować w gotówce od klientów maksymalną kwotę 5 000 złotych stanowiącą pierwszą składkę ubezpieczeniową, po czym uprawnienie to zostało cofnięte wszystkim przedstawicielom. Nadto w imieniu (...), mógł proponować założenie rachunków osobistych, zawarcie umowy kredytu hipotecznego oraz pośredniczyć w otwieraniu rachunków inwestycyjnych w (...) Towarzystwie Funduszy Inwestycyjnych.

(zeznania świadka G. O. – e-protokół z dnia 26 stycznia 2016 roku – 00:07:20 i dalej, zeznania świadka T. W. – e-protokół z dnia 26 stycznia 2016 roku – 00:47:14 i dalej, umowa – k. 17-20v., załączniki – k. 20-40v., 43-47)

M. G. (1) ubiegając podjęcie współpracy z (...) S.A. w W. złożył oświadczenie o niekaralności. Przedłożył jednocześnie informację z Krajowego Rejestru Karnego o nie figurowaniu w kartotece osób pozbawionych wolności oraz poszukiwanych listem gończym. Nie przedłożył takiej informacji w zakresie kartoteki karnej.

(oświadczenie – k. 48)

M. G. (1) mógł posługiwać się wyłącznie dokumentami, drukami, materiałami reklamowymi i informacyjnymi dostarczonymi lub zaakceptowanymi przez spółkę.

(umowa – k. 17-20v., załączniki – k. 20-40v., 43-47)

(...) S.A. w W. udzielił M. G. (1) w dniu 21 lutego 2009 roku upoważnienia do wykonywania czynności agencyjnych w jego imieniu wykonującej pośrednictwo ubezpieczeniowe na rzecz Towarzystwa (...) S.A. w W..

(upoważnienie – k. 29v.)

(...) S.A. w W. udzielił M. G. (1) w dniu 21 lutego 2009 roku upoważnienia do pośrednictwa w zbywaniu i odkupywaniu jednostek Uczestnictwa oraz obsługi Uczestników Funduszy: (...) Fundusz Inwestycyjny Otwarty Akcji, (...) Fundusz Inwestycyjny Otwarty Zrównoważony, (...) Fundusz Inwestycyjny Otwarty Stabilnego Wzrostu, (...) Fundusz Inwestycyjny Otwarty Obligacji, (...) Fundusz Inwestycyjny Otwarty gotówkowy, (...) Fundusz Inwestycyjny Otwarty C. i Indie USD, (...) Fundusz Inwestycyjny Otwarty Rosja EUR, (...) Fundusz Inwestycyjny Otwarty Średnich i Małych Spółek, (...) P. (...) Fundusz Inwestycyjny Otwarty. Pełnomocnik nie mógł przyjmować wpłat na nabycie jednostek uczestnictwa lub otrzymywać i przekazywać wypłat z tytułu ich odkupienia.

(upoważnienie – k. 32v.)

M. G. (1) miał wykonywać czynności akwizycyjne na rzecz (...) Otwarty Fundusz Emerytalny w W., (...) S.A.

(pełnomocnictwo – k. 35)

Przedstawiciele finansowi mogli korzystać z pomieszczeń biurowych i linii telefonicznej pozwanego Towarzystwa (...) celem kontaktowania się z klientami i utrzymywania z nimi relacji biznesowych. Były to sale przeznaczone do kontaktów z klientami. Nie było możliwości dokonywania wpłat finansowych w miejscu spotkań z klientami w siedzibie firmy na ulicy (...) w Ł..

(zeznania świadka G. O. – e-protokół z dnia 26 stycznia 2016 roku – 00:07:20 i dalej, zeznania świadka T. W. – e-protokół z dnia 26 stycznia 2016 roku – 00:47:14 i dalej)

Celem wdrożenia umowy ubezpieczenia do obrotu przez (...) należało złożyć do oddziału komplet dokumentów stanowiących się na zawartą umowę, w tym wniosek, umowę, ogólne warunki ubezpieczenia, ocenę ryzyka.

(zeznania świadka T. W. – e-protokół z dnia 26 stycznia 2016 roku – 00:47:14 i dalej)

(...) S.A. w W. przestrzegало stosownej procedury wdrożenia stażysty do obowiązków specjalisty Ubezpieczeniowo - (...), dlatego też M. G. (1) odbył szkolenie dla osób ubiegających się o wykonywanie czynności agencyjnych.

(pismo – k. 41-42, zaświadczenie – k. 59v., 101, 102)

L. C. była klientką (...) Towarzystwa (...) S.A. w W. od 2008 roku, kiedy to zawarła umowę ubezpieczenia na życie z funduszem kapitałowym Strategia L. oraz D. L.. W imieniu pozwanego umowę zawarł T. W., który przekazał powódce broszurę informacyjną. L. C. przekazała T. W. kwotę 100 złotych tytułem składki na co otrzymała potwierdzenie wpłaty pierwszej składki numer (...).

L. C. potwierdziła na piśmie otrzymanie polisy, ogólne warunki ubezpieczenia, wykaz funduszy kapitałowych i regulamin lokowania środków, tabelę limitów i opłat. Pozostałe składki powódka uiszczala przelewem.

(zeznania powódki L. C. – e-protokół z dnia 17 listopada 2015 roku – (...):07 i dalej, e-protokół z dnia 5 kwietnia 2016 roku - 00:05:12 i dalej, zeznania świadka T. W. – e-protokół z dnia 26 stycznia 2016 roku – 00:47:14 i dalej, polisa ubezpieczeniowa – k. 86-90, potwierdzenie wpłaty – k. 91, broszura informacyjna – k. 92-95, potwierdzenie otrzymania dokumentów – k. 96)

W 2009 roku L. C. wystąpiła do (...) Towarzystwa (...) SA z wnioskiem o zawarcie umowy dodatkowej Pakiet Rodzinny L.. Umowę dodatkową finalizował T. W..

(zeznania świadka T. W. – e-protokół z dnia 26 stycznia 2016 roku – 00:47:14 i dalej, wniosek – k. 97-100)

T. W. przekazał prowadzenie spraw klientki L. C. M. G. (1), swojemu podwładnemu.

(zeznania świadka T. W. – e-protokół z dnia 26 stycznia 2016 roku – 00:47:14 i dalej)

M. G. (1) skontaktował się z L. C. i poinformował ją, że jako przedstawiciel (...) Usługi (...), prowadzi jej polisę (...). Zaproponował jej założenie korzystnej lokaty w (...) S.A.

(zeznania powódki L. C. – e-protokół z dnia 17 listopada 2015 roku – (...):07 i dalej, e-protokół z dnia 5 kwietnia 2016 roku - 00:05:12 i dalej)

W dniu 26 lutego 2013 roku w siedzibie pozwanego L. C. podpisała umowę na druku (...) Usługi (...) S.A., na którym zaznaczona została jej wpłata jako „umowa dodatkowa”. M. G. (1) zaznaczył, iż wpłacona została kwota 15.000 złotych tytułem lokaty. Nie wzbudziło żadnych wątpliwości w powódce tego rodzaju transakcja, działała ona w zaufaniu.

(zeznania powódki L. C. – e-protokół z dnia 17 listopada 2015 roku – (...):07 i dalej, e-protokół z dnia 5 kwietnia 2016 roku - 00:05:12 i dalej, umowa – k. 10-12)

M. G. (1) wprowadził klientów w błąd, że zawierają oni za jego pośrednictwem z (...) umowy, mocą których otrzymają od tegoż podmiotu, po upływie określonego terminu, wpłacone kwoty wraz z odsetkami, podczas gdy takowe umowy, z tymi podmiotami, w rzeczywistości nie były w ogóle zawierane. Posługiwał się przy tym drukami używanymi przez (...) i opatrzonym jego logo.

(akt oskarżenia – k. 146-165v.)

Formularz dyspozycji/zlecenia, na którym M. G. (1) wpisał kwotę uiszczoną przez L. C. służył przedstawicielom finansowym do pracy operacyjnej celem stworzenia rejestru lub dokonania zmian na rzecz Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych. Formularz nie służył do potwierdzenia wpłaty przez klienta.

(zeznania świadka G. O. – e-protokół z dnia 26 stycznia 2016 roku – 00:07:20 i dalej, zeznania świadka T. W. – e-protokół z dnia 26 stycznia 2016 roku – 00:47:14 i dalej)

Nie odzyskała żadnych pieniędzy. Pokrzywdzona działała w błędnym przeświadczeniu, że umowę zawarła z (...).

(zeznania powódki L. C. – e-protokół z dnia 17 listopada 2015 roku – (...):07 i dalej, e-protokół z dnia 5 kwietnia 2016 roku - 00:05:12 i dalej)

Pieniądze wpłacone przez L. C. trafiały do M. G. (1), służyły do spłaty jego wcześniejszych zobowiązań. M. G. (1) z tego typu działań uczynił sobie stałe źródło dochodu. Żadna umowa o zawarcie lokaty terminowej nie została zawarta przez L. C. na kwotę 15 000 złotych nie została zawarta.

(zeznania świadka T. W. – e-protokół z dnia 26 stycznia 2016 roku – 00:47:14 i dalej, akt oskarżenia – k. 146-165v.)

Pismem z dnia 8 kwietnia 2013 roku, doręczonym M. G. (1) w dniu 12 kwietnia 2013 roku (...) S.A. rozwiązał ze skutkiem natychmiastowym umowę o współpracy z M. G. (1) za skutek okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi przedstawiciel. Podstawą rozwiązania umowy z M. G. (1) było m.in. naruszenie regulaminu sprzedaży poprzez przyjmowanie gotówki od klientów, wprowadzanie klientów w błąd co do charakteru i rodzaju oferowanych im produktów, oferowanie fikcyjnych produktów, wykorzystywanie kontaktów z klientami (...) w celu pozyskiwania od nich środków pieniężnych przeznaczanych następnie na własne cele.

(pismo wraz z dowodem doręczenia – k. 103-104)

W dniu 11 kwietnia 2013 roku L. C. kierowała do (...) Życie oddział w Ł. pisma z prośbą o zwrot kwoty 15.000 złotych.

(pismo – k. 13)

Pozwany powiadomił powódkę o tym, iż (...) S.A. w W. nie został złożony żaden wniosek o założenie lokaty, wskazując także, iż nie prowadzi tego typu produktów finansowych.

(zeznania świadka G. O. – e-protokół z dnia 26 stycznia 2016 roku – 00:07:20 i dalej, pismo – k. 14)

Prokuratur Prokuratury Okręgowej w Łodzi skierował do Sądu Okręgowego w Łodzi akt oskarżenia przeciwko M. G. (1) o popełnienie w okresie od 5 sierpnia 2008 r., do 21 marca 2013 r., w Ł. oraz na terenie województwa (...) kilkunastu czynów polegających na tym, że działając z góry powziętym zamiarze w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, po uprzednim wprowadzeniu osób pokrzywdzonych w błąd co do uprawnień i zamiaru zawarcia umów lokaty długoterminowej występując jako przedstawiciel (...) Towarzystwa (...) na życie spółki akcyjnej doprowadzając ich do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, albowiem przyjmował pieniądze na lokatę dwutygodniową wskazując miesięczne oprocentowanie przy czym uczył się sobie z tego stałe źródło dochodu, tj. o popełnienie czynów z art. 286§1 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k. Prokurator zarzucił M. G. (1) popełnienie czynu na szkodę L. C. doprowadzając ją w dniu 26 lutego 2013 roku do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 15.000 złotych, proponując zawarcie lokaty dwumiesięcznej z miesięcznym oprocentowaniem kwocie 3,95%.

(akt oskarżenia – k. 146-165v.)

Nieprawomocnym wyrokiem z dnia 30 września 2015 roku w sprawie o sygn. akt IV K 100/14 Sąd Okręgowy w Łodzi uznał M. G. (1) winnym tego, że w okresie od 5 sierpnia 2008 roku do 21 marca 2013 roku w Ł. oraz na terenie województwa (...), działając w krótkich odstępach czasu, ze z góry powziętym zamiarem, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, po uprzednim wprowadzeniu w błąd pokrzywdzonych, wśród których znajdowała się L. C., co do możliwości i zamiaru zwrotu przekazanych mu pieniędzy, doprowadził ich do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w ten sposób, że fałszywie zapewnił ich wszystkich z wyjątkiem M. W. o tym, że zawierają za jego pośrednictwem z (...) Towarzystwem (...) na (...) S.A. oraz (...) Usługi (...) umowy w postaci polis i lokat, mocą których otrzymają od tegoż podmiotu, po upływie terminu obowiązywania umów wpłacone kwoty wraz z odsetkami, podczas gdy takowe umowy, z tymi podmiotami, w rzeczywistości nie były w ogóle zawierane, a jedną z pokrzywdzonych fałszywie zapewnił o tym, iż pożyczona mu jako osobie fizycznej kwota ma umożliwić zrealizowanie legalnej transakcji finansowej z (...), przynoszącej 3 % odsetki w stosunku miesięcznym, po której zakończeniu pokrzywdzona otrzyma

zwrot pożyczonej kwoty powiększonej o odsetki, przy czym z popełnionego przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu, czym doprowadził pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia mieniem wielkiej wartości o łącznej wartości 3 874 050 złotych, przy czym wypłacił pokrzywdzonym tytułem odsetek lub zwrotu części kapitału od inwestycji 638 889 złotych czym wyczerpał znamiona art.286§1 k.k. w zw. z art.294§1 k.k. w zw. z art.12 k.k. i art.65§1 k.k. M. G. (1) doprowadził w dniu 26 lutego 2013 roku L. C. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 15 000 złotych i za to Sąd wymierzył mu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzekając wobec oskarżonego na podstawie art. 46§1 k.k. obowiązek naprawienia części szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz L. C. 15 000 złotych. Sąd orzekł wobec M. G. (1) zakaz prowadzenia działalności gospodarczej, wykonywania zawodu lub zajmowania stanowiska związanych z prowadzeniem inwestycji finansowych ze środków pochodzących od inwestorów indywidualnych na okres 10 lat.

(wyrok – k. 204-212v.)

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty złożone przez strony postępowania. Dokumentacja dotycząca wpłat dokonywanych przez powódkę, wniosków o zawarcie umów i związanych z nimi należności, nie budzą wątpliwości co do autentyczności i nie były kwestionowane przez strony w toku postępowania. Sąd uznał je zatem za wiarygodne w całości. Ustaleń stanu faktycznego na podstawie kserokopii dokumentów dokonano na podstawie przepisu art.308 k.p.c. Dokument prywatny jest jednym z dowodów wymienionych w kodeksie postępowania cywilnego i podlega ocenie tak, jak wszystkie inne dowody, może stanowić podstawę ustaleń faktycznych i wyrokowania. Materialna moc dowodowa dokumentu prywatnego zależy od jego treści merytorycznej, i o tej materialnej mocy dowodowej rozstrzyga sąd według ogólnych zasad oceny dowodów (art.233§1 k.p.c.). Podobnie jak w wypadku innych dowodów, sąd ocenia, czy dowód ten ze względu na jego indywidualne cechy i okoliczności obiektywne zasługuje na wiarę, czy nie. Wynikiem tej oceny jest przyznanie lub odmówienie dowodowi z dokumentu waloru wiarygodności, ze stosownymi konsekwencjami w zakresie jego znaczenia dla ustalenia podstawy faktycznej orzeczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2011 roku, II CSK 712/10, lex nr 1129100).

Sąd dokonał ustaleń stanu faktycznego w oparciu o wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie o sygn. akt IV K 100/14. Sąd wziął pod uwagę dowody z dokumentów urzędowych, jakimi są, w ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie, wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie IV K 100/14 wraz z uzasadnieniem, a także protokoły przesłuchania w charakterze podejrzanego M. G. (1) w toku postępowania prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w Łodzi w sprawie o sygn. akt 1 Ds. 672/13. Zgodnie z art.244 k.p.c. dokumenty urzędowe sporządzone w odpowiedniej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej w zakresie ich działania lub przez organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze i inne organizacje społeczne w zakresie powierzonych im przez przepisy ustawy spraw z dziedziny administracji publicznej, korzystają z domniemania zgodności z prawdą tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone oraz z domniemania prawdziwości, tj. autentyczności pochodzenia takiego dokumentu od jego wystawcy. W orzecznictwie sądowym występuje zgodność, co do traktowania orzeczeń sądowych jako dokumentów urzędowych. Taki sam przymiot dokumentu urzędowego można, w ocenie Sądu, przypisać uzasadnieniu wyroku. Uzasadnienie wyroku zawiera, bowiem ustalenia faktyczne objęte domniemaniem ich zgodności z prawdą w takim zakresie, w jakim stanowiły konieczną przesłankę do wydania wyroku określonej treści. Na podstawie uzasadnienia tego orzeczenia można ponadto odtwarzać treść rozumowania sądu, która zadecydowała o wyniku postępowania. Tak SN w wyroku z dnia 9 września 2011 r., I CSK 696/10, LEX nr 989123. Por. także wyrok SN z dnia 4 marca 2010 r., I CSK 456/09, LEX nr 688855. Domniemanie to jest możliwe do obalenia wyłącznie w takim zakresie i w taki sposób jak odpowiadające mu domniemanie zgodności stanu ustalonego w wyroku z rzeczywistym stanem rzeczy (podobnie M Manowska, artykuł Prawo spółek 1999/4/13). Dokumentem w rozumieniu art. 244 k.p.c. nie są więc akta innej sprawy w całości, lecz poszczególne protokoły.

Sąd dokonał ponadto ustaleń stanu faktycznego w oparciu o zeznania powódki L. C. i zeznania świadków G. O. I T. W..

Sąd uwzględnił zeznania powódki jako niezwykle ważne dla przeprowadzonego postępowania dowodowego, jedyną wątpliwość Sąd powziął odnośnie części dotyczącej wysokości składki uiszczonej na rzecz T. W.. Dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy wskazują, bowiem w sposób nie budzący wątpliwości, iż nie była to

kwota 200 złotych (tak jak zeznała powódka) a 100 złotych. Okoliczność ta nie ma jednak większego znaczenia dla oceny prawdziwości relacji powódki. Upływ czasu mógł spowodować zatarcie się w pamięci wysokości tej czynności.

Sąd dostrzegł rozbieżność w zeznaniach świadka G. O. i T. W. w zakresie rodzaju druku, na którym M. G. (1) dokonał potwierdzenia wpłaty przez L. C. wpłaty 15 000 złotych. Należy wskazać, iż świadek T. W. zeznał o tym, iż druk ten stanowił druk ścisłego zarachowania, podczas gdy świadek G. O. stwierdziła, iż tak nie było.

Biorąc pod uwagę podstawę żądań powódki, a także zarzuty podniesione przez pozwanego zasadnym było ustosunkowanie się do kwestii udowodnienia przez L. C. zasadności dochodzonego roszczenia.

Należy, bowiem wskazać, iż dowodzenie własnych twierdzeń nie jest obowiązkiem strony (ani materialnoprawnym, ani procesowym), a „tylko” spoczywającym na niej ciężarem procesowym. Nie istnieje zatem żadna możliwość egzekwowania od strony aktywności w sferze dowodowej; w szczególności sąd nie może nakazać stronie czy zobowiązać jej do przeprowadzenia dowodu. Tylko od woli strony zależy, jakie dowody sąd będzie prowadził. Przeciwno stronie natomiast - co wynika z art. 6 k.c. - skierują się ujemne następstwa jej pasywnej postawy; fakty nieudowodnione zostaną pominięte i nie wywołają skutków prawnych z nimi związanych, co ostatecznie może oznaczać przegranie procesu. Zagadnienie ciężaru dowodu w sensie formalnym jest natomiast ściśle związane z zasadą kontrydiktoryjności i inicjatywą w postępowaniu dowodowym. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego, zwłaszcza art. 232 k.p.c., odnoszą się do tego właśnie aspektu i odpowiadają na pytanie, kto może zgłaszać środki dowodowe. Zgodnie z art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Co do zasady, z procesowego punktu widzenia ciężar dowodu spoczywa na powodzie (por. wyr. SN z dnia 3 października 1971 r., II PR 313/69, OSN 1970, nr 9, poz. 147). W obowiązującym stanie prawnym ustawodawca obowiązek (ciężar) gromadzenia materiału procesowego nałożył na strony, przyjmując tym samym kontrydiktoryjny model procesu. W aktualnym stanie prawnym istotne znaczenie ma aktywność stron w przedstawianiu materiału procesowego - ciężar dowodu w znaczeniu formalnym, subiektywnym (wyrok SN z dnia 15 lutego 2008 r., I CSK 426/07, Lex nr 465919). Działalność stron jest jednoznacznie ukierunkowana, gdyż mają przedstawiać tylko te fakty, z których wywodzą korzystne dla siebie skutki prawne. To sformułowanie nawiązuje wprost do treści art.6 k.c. (ciężar dowodu w znaczeniu materialnym, obiektywnym).

Aktywność dowodowa sądu jest brana pod uwagę przez ustawodawcę, ale wyraźnie jako uzupełniająca w stosunku do aktywności stron. Sąd Najwyższy, charakteryzując aktualną treść art.232 k.p.c., stwierdził, że na sądzie rozpoznającym sprawę nie spoczywa powinność zarządzania dochodzeń mających na celu uzupełnienie i wyjaśnienie twierdzeń stron oraz poszukiwanie dowodów na ich udowodnienie. Do sądu nie należy też przeprowadzanie z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne - art. 6 k.c. (wyroki SN: z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 5-6, poz. 76; wyrok SA w Poznaniu z dnia 29 grudnia 2003 r., I ACa 1457/03, OSA 2005, z. 3, poz.12; wyroki SN: z dnia 11 lipca 2001 r., V CKN 406/00, Lex nr 52321; z dnia 12 kwietnia 2000 r., IV CKN 22/00, Lex nr 52438).

Dokonując powyższej oceny materiału dowodowego, Sąd uwzględnił, iż ramy swobodnej oceny dowodów muszą być określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, zgodnie z którymi sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Ustalenia faktyczne w oparciu o tak ocenione dowody nie mogą wykazywać błędów tak faktycznych tzn. nie mogą być sprzeczne z treścią dowodów, jak i logicznych (błędności rozumowania i wnioskowania).

Zgodnie z art.11 k.p.c. ustalenia wydane w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym, a tak określona moc wiążąca wyroku oznacza, że w sprawie cywilnej niedopuszczalne jest dokonywanie jakichkolwiek własnych ustaleń co do tych okoliczności,

którymi, zgodnie z omawianym przepisem, sąd jest związany w postępowaniu cywilnym. W realiach niniejszej sprawy przeciwko M. G. (1) został wydany wyrok karny skazujący, jednak postępowanie w sprawie IV K 100/14 nie zostało jeszcze prawomocnie zakończone (na skutek apelacji stron) dlatego też art. 11 k.p.c. nie mógł znaleźć zastosowania.

### **Sąd Rejonowy zważył co następuje:**

Powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Powódka L. C. domagała się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego N. N. Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 15.000 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od 16 maja 2013 roku do dnia zapłaty stanowiącej równowartość kwoty wpłaconej przez powódkę w dniu 26 lutego 2013 roku na rzecz M. G. (1). Co niezwykle istotne, w dacie zdarzenia, a więc 26 lutego 2013 roku, M. G. (1) łączyła umowa o współpracę z pozwaną spółką stosownie do której wykonywał on określone działania agencyjne na rzecz (...) S.A.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna w W. w zakresie prowadzonej działalności świadczy usługi w zakresie ubezpieczenia na życie i pozostałej działalności wspomagającej ubezpieczenia i fundusze emerytalne. Zastosowanie znaleźć winny więc przepisy dotyczące działalności ubezpieczeniowej.

W dacie zdarzenia obowiązywała ustawa Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, uchylona następnie na skutek wejścia w życie w dniu 1 stycznia 2016 roku Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Stosownie jednak do zapisów obowiązujących w dniu 26 lutego 2013 roku stwierdzić należy, iż przez działalność ubezpieczeniową rozumie się wykonywanie czynności ubezpieczeniowych związanych z oferowaniem i udzielaniem ochrony na wypadek ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych (art. 3 ust 1).

Biorąc jednak pod uwagę, iż M. G. (1), któremu powódka wpłaciła kwotę 15 000 złotych wykonywał na rzecz pozwanego czynności agencyjne zasadnym jest rozważyć treść art.11 ust 1 Ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o pośrednictwie ubezpieczeniowym, zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez agenta ubezpieczeniowego w związku z wykonywaniem czynności agencyjnych odpowiada zakład ubezpieczeń, na rzecz którego agent ubezpieczeniowy działa, z zastrzeżeniem ust. 2. Przepisu art. 429 Kodeksu cywilnego nie stosuje się.

Odpowiedzialność ubezpieczyciela na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym ma charakter deliktowy, a jej przesłankami są zachowanie agenta wyrządzające szkodę i pozostające w związku z wykonywaniem czynności agencyjnych. Odpowiedzialność tę uznano za opartą na zasadzie ryzyka i wymagającą wyrządzenia szkody w związku z wykonywaniem czynności agencyjnych. Takie sformułowanie i interpretacja dyspozycji normy art. 11 ust. 1 wymienionej ustawy wyraźnie więc wskazuje na odmiennność ujęcia przesłanki jego zastosowania od przesłanki przyjętej, np. w przepisach art. 429 k.c. czy w art. 430 k.c., w których ustawodawca wyraźnie wymaga wyrządzenia szkody tylko "przy wykonywaniu" powierzonych czynności, a nie w związku z ich wykonywaniem. Ta ostatnia przesłanka, rozstrzygająca o zastosowaniu art. 11 ust. 1 tej ustawy wskazuje na wymóg istnienia związku funkcjonalnego, ocenianego w kategoriach obiektywnych, między zachowaniem agenta a wyrządzoną tym zachowaniem szkodą (wyrok SN z dnia 30 września 2015 r., sygn. akt I CSK 702/14).

Warunkiem powstania obowiązku ubezpieczyciela naprawienia szkody, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym, jest wykazanie istnienia szkody, powstałej w związku z wykonywaniem czynności agencyjnych, zdarzenia, które spowodowało tę szkodę oraz związku przyczynowego między szkodą a zdarzeniem, przy czym odpowiedzialność ubezpieczyciela za działania agenta jest odpowiedzialnością na zasadzie ryzyka (wyrok SO w Jeleniej Górze z dnia 11 kwietnia 2013 r., sygn. akt II Ca 180/13). Warunkiem powstania obowiązku zakładu ubezpieczeń naprawienia szkody na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym jest wykazanie istnienia trzech przesłanek, mianowicie: szkody, faktu, który spowodował tę szkodę oraz związku przyczynowego między szkodą a faktem. Szkada warunkuje odpowiedzialność zakładu jedynie wówczas, gdy agent

wyrządził ją w związku z wykonywaniem czynności agencyjnych (wyrok SN z dnia 16 września 2009 r., sygn. akt II CSK 112/09).

Wyłączona została ponadto możliwość uwolnienia się przez zakład ubezpieczeń od odpowiedzialności z powołaniem się na brak winy w wyborze agenta. W realiach niniejszej sprawy, w ocenie tut. Sądu, pozwany dopełnił wszelkich obowiązków dokonując wyboru M. G. (1) jako podmiotu, z którym zawarto umowę współpracy. Systemowe podejście do odpowiedzialności za agenta stosownie do art. 6b ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 128 z późn. zm.) i art. 79 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 94 z późn. zm.) odnoszące się odpowiednio do odpowiedzialności banku za szkody wyrządzone przez agenta bankowego oraz do odpowiedzialności firmy inwestycyjnej za szkody spowodowane przez agenta tej firmy. Przepisy te nie przewidują jednak jakościowo odmiennych, łagodniejszych zasad odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez agenta w stosunku do wywiedzionych przez Sąd Najwyższy z art. 11 ust. 1 u.p.u. Artykuł 6b ust. 2 prawa bankowego wprowadza jedynie zakaz wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności banku za tego rodzaju szkody, odczytywany jako wyłączenie w tym zakresie art. 429 k.c., a art. 79 ust. 5 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi ustanawia solidarną odpowiedzialność za takie szkody firmy inwestycyjnej i agenta, który wyrządził szkodę, wyłączoną w przypadku, gdy szkoda nastąpiła wskutek działania siły wyższej lub wyłącznie z winy osoby trzeciej.

Przewidziana w art. 11 ust. 1 u.p.u. odpowiedzialność odszkodowawcza zakładu ubezpieczeń powstaje tylko wtedy, gdy agent wyrządził szkodę w związku z wykonywaniem czynności agencyjnych, których przedmiot definiuje art. 4 pkt 1 u.p.u. przez wskazanie, że czynności te obejmują pozyskiwanie klientów, wykonywanie czynności przygotowawczych zmierzających do zawierania umów ubezpieczenia, zawieranie umów ubezpieczenia oraz uczestniczenie w administrowaniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia, także w sprawach o odszkodowanie, jak również organizowanie i nadzorowanie czynności agencyjnych. Należy zatem rozważyć, czy związek pomiędzy zdarzeniem powodującym szkodę a wykonywaniem czynności agencyjnych polegać musi na tym, że źródłem szkody jest czynność podjęta przez agenta w interesie zakładu ubezpieczeń, co wyklucza z zakresu objętego art. 11 ust. 1 u.p.u. czynności podjęte przez agenta w celu osiągnięcia osobistych korzyści, w tym w wyniku popełnienia przez niego przestępstwa na szkodę zakładu ubezpieczeń. W realiach niniejszej sprawy L. C. przekazała na rzecz M. G. (1) kwotę 15 000 złotych tytułem „lokaty”. Zakres działalności pozwanego nie obejmował tego typu produktów, a zatem propozycja złożona przez M. G. (1) nie była związana z aktywnością pozwanego. Faktem jest, iż do przekazania pieniędzy doszło w placówce pozwanej spółki, na jej terenie, przy użyciu druków pozwanego. Co istotne, świadkowie precyzyjnie i zgodnie zeznali odnośnie przeznaczenia druku „dyspozycja/zlecenie”, który z pewnością nie był przeznaczony do tego ażeby potwierdzać na nim przyjęcie pieniędzy od klienta.

Propozycja złożona przez M. G. (1) o założeniu na rzecz L. C. lokaty terminowej z jednoczesnym wkładem 15 000 złotych nie pozostawała w związku z działalnością pozwanego, nie dysponował on upoważnieniem do zawierania tego typu umów. Oczywistym było przecież, iż nie mógł dysponować takim dokumentem skoro pozwany nie posiadał w swojej ofercie tego produktu.

Sąd Najwyższy przyjął, że w celu stwierdzenia, czy szkoda została wyrządzona przez podwładnego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności należy wziąć pod uwagę także inne kryteria oceny, czy występuje wymagany związek funkcjonalny, takie jak aspekt podmiotowy polegający na ustaleniu potencjalnego kręgu osób poszkodowanych oraz tego czy podwładny działał w ramach powierzonego mu zespołu czynności, aspekt temporalny, uwzględniający jednorazowy bądź długoterminowy charakter powierzonych czynności, aspekt lokalizacyjno-instrumentalny związany z miejscem wykonywania powierzonych czynności oraz posługiwaniem się rekwizytami i oznaczeniami (pieczęciami, pismami firmowymi itp.) przysługującymi powierzającemu, a także okoliczność, czy wykonawca czynności przez cały okres ich wykonywania podlegał kierownictwu zwierzchnika, czy zwierzchnik pozostawiał mu co do sposobu wykonywania powierzonej czynności znaczną samodzielność (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2005 r., V CK 396/05, Pr. Bankowe 2006/11/16 i akceptujące zajęte w nim stanowisko wyroki z dnia 17 kwietnia 2015 r., I CSK 216/14 i I CSK 237/14, nie publ.). Ostatecznie w wyroku z dnia 13 sierpnia 2015 r. Sąd Najwyższy przychylił się do ukształtowanej już linii interpretacyjnej jako właściwej także przy interpretacji związku wyrządzenia szkody



przez agenta z wykonywaniem przez niego czynności agencyjnych, jakiego wymaga w art.11 ust.1 u.p.u. i uznał, że związek ten ma charakter powiazania funkcjonalnego. Gdyby w istocie działania każdego agenta nie związane z jego działalnością w ramach zawartej umowy współpracy z ubezpieczycielem miały rzutować na odpowiedzialność tego podmiotu, to (...) musiałoby ponieść negatywne konsekwencje pomimo dołożenia wszelkich starań w celu właściwego doboru swoich przedstawicieli. Nie wolno, bowiem pomijać, iż odpowiednia weryfikacja przedstawicieli została przeprowadzona także w odniesieniu do M. G. (1). Ustawodawca abstrahuje w art. 11 ust. 1 ustawy z 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym od motywów i osobistych celów zachowania się agenta, wiążąc odpowiedzialność ubezpieczyciela z istnieniem każdego obiektywnie rozumianego związku między wyrządzoną przez agenta szkodą a wykonywaniem czynności agencyjnych, a nie tylko za szkodę wyrządzoną wyłącznie przy wykonywaniu powierzonych mu czynności(wyrok SN z dnia 30 września 2015 r., sygn. akt I CSK 702/14).

Na zakres odpowiedzialności pozwanego nie mogła też rzutować pozycja powoda, który w stosunku do pozwanego występował jako konsument. Konsument uznawany jest przez przepisy za słabszego uczestnika obrotu prawnego dokonywanego z przedsiębiorcami (art. 385<sup>1</sup> do (...) k.c. oraz ustawa z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za produkt niebezpieczny - tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1225, a następnie ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta - Dz. U. z 2014 r. poz. 827). Należy zważyć, iż powódka przed zawarciem fikcyjnej umowy o prowadzenie lokaty terminowej założonej rzekomo w pozwanej spółce była klientką (...) od kilku lat. Miała świadomość czynności powodujących zawarcie polisy ubezpieczeniowej, rodzaju przedkładanych jej dokumentów, czy chociażby sposobu uiszczania należnych ubezpieczycielowi składek. Sama przyznała, iż tylko raz wpłaciła składkę na ręce agenta, pozostałe składki zawsze uiszczane były przelewem bankowym. Tym bardziej dziwi, iż przekazała kwotę 15 000 złotych nie żądając w zamian żadnego potwierdzenia, szczegółowych informacji o sposobie lokowania tych środków, rodzaju inwestycji.

Powództwo musiało podlegać oddaleniu, albowiem działania M. G. (2) były niezależnymi od pozwanego. Pozwany nie godził się na tego typu zachowania, nie oferował takich produktów, co więcej nie miał także wiedzy o podejmowaniu działań tego typu przez M. G. (1).

Nie sposób jednak pominąć okoliczności, na którą powoływała się sama powódka w postaci tego, iż przeciwko M. G. (1) toczyło się postępowanie karne. Należy podnieść, iż nieprawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 30 września 2015 roku w sprawie o sygn. akt IV K 100/14 M. G. (1) został uznany winnym popełnienia czynu z art.286§1 k.k. w zw. z art.294§1 kk w zw. z art.12 kk i art.65§1 k.k. na szkodę m.in. L. C.. Postępowanie to nie zostało jednak prawomocnie zakończone. Zgodnie z art.53 k.p.k. w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego pokrzywdzony może działać jako strona w charakterze oskarżyciela posiłkowego obok oskarżyciela publicznego lub zamiast niego. Jeżeli akt oskarżenia wniósł oskarżyciel publiczny, pokrzywdzony może aż do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej złożyć oświadczenie, że będzie działał w charakterze oskarżyciela posiłkowego art.54 k.p.k.). L. C. skorzystała ze swojego uprawnienia i przystąpiła do sprawy w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 46§1 k.k. orzekł, stosując przepisy prawa cywilnego, obowiązek naprawienia przez oskarżonego M. G. (1) wobec L. C. szkody w całości.

Bezwzględny wymóg złożenia takiego wniosku podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 kwietnia 2002 r., stwierdzając, że "stosownie do wymagań przepisu art.46§1 k.k. jedną z przesłanek warunkujących możliwość orzeczenia środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody jest złożenie stosownego wniosku w tym zakresie, do czego umocowanie ustawowe ma pokrzywdzony lub inna osoba uprawniona. Brak takiego wniosku (...) uniemożliwia orzeczenie obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem (...)". Sąd nie może odmówić nałożenia tego obowiązku, jeżeli wina sprawcy została udowodniona i ustalono wysokość wyrządzonej szkody. Jeżeli zaś szkoda nie została w pełni udowodniona, sąd orzeka o tym obowiązku tylko w takim zakresie, w jakim szkoda została udowodniona lub w przypadku niemożności ustalenia wysokości szkody - zgodnie z art.46§2 k.k. może orzec nawiązkę.

Nałożony wyrokiem sądu karnego obowiązek naprawienia szkody (aktualnie również i krzywdy) przez zapłatę określonej kwoty wiąże sąd cywilny jedynie w ten sposób, że pokrzywdzony nie może jeszcze raz dochodzić w

postępowaniu cywilnym pełnej kwoty stanowiącej równowartość wyrządzonej mu szkody, lecz jedynie różnicy między kwotą zasądzoną wyrokiem sądu karnego a kwotą rzeczywiście poniesionego uszczerbku. W istocie uwzględnienie powództwa w niniejszej sprawie mogłoby doprowadzić do podwójnej kompensacji na rzecz L. C.. Dziwi tym samym, iż powódka zgłosiła zadanie naprawienia szkody działając jako oskarżycielka posiłkowa w procesie karnym i jednocześnie zwróciła się do sądu cywilnego o zapłatę takiej samej kwoty. Co więcej, powódka zainicjowała niniejsze postępowanie już po tym jak zgłosiła swój udział w postępowaniu karnym w charakterze oskarżycielki posiłkowej. W istocie domagała się od dwóch podmiotów zapłaty na swoją rzecz kwoty po 15 000 złotych. W postępowaniu karnym L. C. nie miała wątpliwości, iż to M. G. (1) jest odpowiedzialny za zaistnienie szkody, tymczasem w realiach niniejszej sprawy podniosła odpowiedzialność pozwanego.

Powództwo nie mogło zostać uwzględnione także i z powodu, o którym Sąd wskazał powyżej.

Sąd oddalił powództwo w całości, a więc w myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażonej w art.98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty procesu niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, powódka jako przegrywająca winna ponieść w całości koszty postępowania poniesione przez pozwanego. Sąd zastosował w niniejszej sprawie regulację zawartą w art.102 k.p.c. i nie obciążył powódki L. C. kosztami sądowymi.

Zgodnie z art.102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Szczególne znaczenie dla możliwości jego zastosowania ma ocena zachowania się stron z punktu widzenia zasad współżycia społecznego (zasad słuszności). Podstawą do takiej oceny może być przykładowo sam charakter sprawy czy rodzaj dochodzonego roszczenia, stan majątkowy strony, szczególna jej sytuacja zdrowotna lub życiowa a nawet postawa i zachowanie strony w toku postępowania.

Podkreślenia wymaga, że sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi podstawy zwolnienia w oparciu o przepis art.102 k.p.c. od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczegółowe okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona „wypadku szczególnie uzasadnionego” w rozumieniu art.102 k.p.c. Nie stanowi też warunku sine qua non zastosowania przepisu art.102 k.p.c. wcześniejsze zwolnienie strony od kosztów sądowych chociażby w części.

Katalog okoliczności uzasadniających skorzystanie z art.102 k.p.c. nie jest zamknięty i każdorazowo został pozostawiony ocenie Sądu orzekającego na gruncie specyficznych okoliczności ustalonych w konkretnej sprawie. Norma art.102 k.p.c. jest więc rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej i wykluczającym stosowanie uogólnień, wymagającym do zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Nie konkretyzuje on pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. m.in. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 roku, sygn. II CZ 210/73, lex nr 7366). Należy zaznaczyć, iż powódka wystąpiła z roszczeniem przeciwko pozwanemu celem dochodzenia swoich praw, przekonana o zasadności i wysokości swojego żądania.

Mając powyższe na względzie – orzeczono jak w sentencji.